

Torsdag 23 mars 2017

Världshornisten Vlatković

**Träblåssektionen och stråkar
ur Uppsala Kammarorkester**

**Dirigent och solist
Radovan Vlatković**

**MU
SIK**
I UPPLAND

Program

Charles Gounod
1818-1893

ur Petite Symphonie B-dur
Adagio et allegretto
Andante cantabile
Finale: Allegretto

Georges Enescu
1881-1955

Dixtuor för blåsare op 14 D-dur
Doucement mouvemente
Moderement
Allegrement, mais pas trop vif

PAUS

Wolfgang Amadeus Mozart
1756-1791

Hornkonsert nr 3 Ess-dur K447
Allegro
Romance: Larghetto
Allegro

Mozart/Walther

ur Serenad nr 10 B-dur "Gran Partita"
Largo. Allegro molto
Menuetto: Allegretto. Trio. Trio II
Romance: Adagio
Finale: Molto allegro

Konserten beräknas pågå till kl 21.10

Träbläsektionen och stråkar ur Uppsala Kammarorkester

Flöjt
Hanna Gustafsson
Kristina Ålåker

Oboe
Verity Gunning-Olsson
Johanna Nilsson

Klarinett
Jan-Erik Alm
Amanda Östling

Fagott
Sven Aarflot
Magnus Bagge

Hörn
Fredrik Dickfelt
Lennart Stevensson

Violin 1
Klara Hellgren, *koncertmästare*
Nils-Erik Sparf
Dinara Mansurova
Ylva Magnusson

Violin 2
Elin Rubinsztein
Staffan Ebbersten
Christina Gustavsson Hamberg
Håkan Svedell

Viola
Susanne Magnusson
Olof Ander
Åsa Stove Paulsson

Violoncell
Sara Wijk
Gunnar Jönsson
Kristin Alsos-Strand

Kontrabas
Barbro Lennstam

Gounod, Enescu och Mozart

Charles Gounod är idag mest känd som operatörsförfattare. *Faust* naturligtvis, men även *Romeo och Julia*, faktiskt tillägnad Karl XV av Sverige och en lika stor framgång här som på andra håll. Det *kan* vara en skröna, men det sägs att Dramatens *Romeo och Julia*-uppsättningar mot slutet av 1800-talet möttes av sura pressröster om "det misslyckade försöket att göra talpjäs av den underbara gounodska operan". Från början skrev Gounod dock främst en rad kyrkomusikaliska verk, och lär rent av ha övervägt prästbanan. Det var först efter 1850 som operapärllorna började trilla fram. Han har även skrivit många sånger, de båda symfonierna är inte alls oävana och hans inflytande på yngre kolleger som Bizet, Massenet och Fauré blev stort. En relativt fast plats på repertoaren har *Petite Symphonie* för nio blåsare från 1885 fått. En hyllning till den franska blåsartraditionen av en kompositör som börjar närma sig de 70 och excellerar i melodisk charm, formkänsla och instrumentationskonst. Den skrevs för den berömde flöjtisten Paul Taffanel och hans Société de Musique de Chambre pour Instruments à Vent. Kanske ett skäl till att flöjten här får glänsa ensam tillsammans med de andra paren.

Denna lilla symfoni är liksom två av kvällens övriga verk skriven för så kallad serenadensemble. Vad är en serenad egentligen? Ordet kommer från italienskans *sereno*, klar himmel (*al sereno* lika med i det fria), men har senare förknippats med samma språks sera, kväll. Något som hörs under dygnets mörka timmar, en sjungen kärleksförklaring eller rent instrumental underhållning om sångröst saknas. Namnet serenad på ett instrumentalt verk kan stå för allt möjligt. Från exempelvis Stenhammars storslagna orkesterserenad till Carl Nielsens lilla *Serenata in*

vano, som inkluderar musikanternas återtag efter utebliven succé - den åtrådda lät sig inte imponeras. Den instrumentala serenaden blev mycket populär under 1700-talets senare del, folk med resurser dinerade gärna till tonerna av en egen serenadensemble. Tänk på Don Giovanni i slutet av Mozarts opera med samma namn. Stråkserenader finns ju, som *Eine kleine Nachtmusik*, men med serenadensemble menas vanligen träblåsare och horn i olika kombinationer, eventuellt med enstaka djupa stråkinstrument, kanske med slagverk. Kostnadseffektivt för herremännen, fungerade både inom- och utomhus.

George Enescu var stor i musikvärlden på sin tid, oerhört inflytelserik även som violinist och dirigent. I hans produktion finns en hel del kammarmusik och solopianoverk att ta del av, liksom tre fina symfonier och operan *Œdipe*. Han började komponera som *mycket* ung, på sitt lilla stycke *Pămînt românesc* (ungefär *På rumänsk mark*) skrev han själv "Opus för piano och violin av George Enescu, rumänsk tonsättare, fem och ett kvarts år gammal". Vid sju antogs han som elev vid konservatoriet i Wien, i strid mot åldersgränsen. Bara Fritz Kreisler hade tidigare lyckats med detta. Examen som trettonåring, fortsatta studier i Paris för bland andra Massenet och Fauré. Han blev en av 1900-talets främsta violinpedagoger, med elever som Yehudi Menuhin, Arthur Grumiaux och Ida Haendel. Cellisten Pablo Casals beskrev honom som "det största musikaliska fenomenet sedan Mozart". *Dixtuor* är vad ett stycke för tio musiker heter på franska. Detta verk för stor serenadensemble från 1906 kombinerar som ofta hos Enescu element från rumänsk folkmusik med mer kosmopolitiska uttryck. Musik med stark känsla för de olika instrumentkaraktärerna, präglad av sinnrikhet

och vänlighet liksom av tonsättarens säkra handlag med kontrapunkt.

Två herrar med rötter i Salzburg lämnade runt decennieskiftet 1770-80 hemstaden för att istället slå sig ned i Wien. Båda hade tjänstgjort i hovkapellet i Salzburg, den äldre som hornist, den yngre som konsertmästare och hovorganist, och de var hjärtinnerligt trötta på det. De var och förblev två goda vänner, som på många sätt känt sig illa behandlade i Salzburg. De skulle båda komma att gå till musikhistorien, på lite olika sätt och i lite olika hög grad, kanske. En dog allt för tidigt och allt för fattig, även om det finansiella eländet vid fränfallet möjligen har överdrivits. Den andra dog efter ett för sin tid mycket långt liv, välbärgad efter framgångsrikt företagande. Hornisten Ignaz Leutgeb hade delvis bytt karriär efter ankomsten till Wien, och med hjälp av ett lån från **Wolfgang Amadeus Mozarts** far Leopold öppnat en ostaffär i en av förstäderna. Men han hade inte helt lagt hornet på hyllan, utan beställde konserter för sitt instrument av vännen. De fyra konserternas tillkomst är inte speciellt väldokumenterad, men de tycks vara komponerade mellan 1781 och 1787. Berömda är de smädelseord riktade till solisten som förekommer i rikt mått inskrivna i partituren, typ ”din åsna, oxe och narr” med mycket mera. Utan tvekan ett utslag av Mozarts omvittnat grovkorniga humor. Vissa musikforskare har menat att *Hornkonsert nr 3* skrevs för en annan solist. Konstnärligt anses den av många ha mer djup än de andra konserterna, med sin vackra *Romanza*-sats. Allt för svårt för ”åsnan”? Inget tyder på annat än att Leutgeb var en utmärkt artist, och Mozart var alltid noga med att anpassa de tekniska kraven till beställarens förmåga. Kunde Leutgeb spela de tre övriga konserterna så var han tveklöst kompetent.

Gran Partita står det på originalpartituret till *Serenad nr 10* för tretton blåsare, möjligen ditskrivet av tonsättaren själv. Nog är den stor, både till formatet och som konstverk. Mozarts absoluta mästerskap då det gäller behandlingen av blåsinstrument har tvingat alla efterföljare att, mer eller mindre medvetet, förhålla sig till hans konst i sitt eget komponerande för liknande besättningar. Det gäller vare sig vi tänker på Dvořák, Richard Strauss eller Stravinsky. Serenaden ska ha påbörjats i München i början av 1781. Den verkar inte ha varit beställd av någon, utan skrevs troligen för blåsare i Münchens hovkapell. Dessa kom i själva verket från den berömda hovorkestern i Mannheim, genom ett maktskifte plötsligt förflyttad till München. Ensemblen innehöll flera personliga bekanta till Mozart. Man vet inte om de kom att spela serenaden, det första belagda framförandet ägde rum i Wien 1784 vid en välgörenhetskonsert till stöd för klarinettisten Anton Stadler. Originalbesättningen är två oboer, två klarinetter, två bassethorn, fyra horn, två fagotter och kontrafagott (eller kontrabas).

Genom historien har det förekommit flera arrangemang för något mindre ensembler, bland annat ett för blåsoktett som kan vara av Mozart själv. Här får vi höra en annan och nutida variant, av den franske oboisten David Walter. Beträffande antalet spelade satser vet vi att en hänförd lyssnare vid konserten 1784 (”alla musikerna var mästare... underbart och storslaget, utsökt och sublimt”) bara talar om fyra satser. Serenaden tycks alltså inte ha spelats i sin helhet vid vad man antar var uruppförandet, och bruket att reducera antalet satser från sju till något färre förekom även i tidiga tryckta utgåvor.

Gunnar Lanzky-Otto

Radovan Vlatković

Den världskände hornisten Radovan Vlatković föddes 1962 i Zagreb där han fick sin första musikerutbildning vid stadens Musikakademi och han studerade även vid Musikakademien i Detmold, Tyskland. Redan som 17-åring vann han första pris i den internationella tävlingen Premio Ancona och bland många andra erhållna priser och utmärkelser kan nämnas ARD tävlingen i München 1983, som ledde till inbjudningar till musikfestivaler i Europa, Amerika, Australien och Asien.

Mellan åren 1982-1990 var Vlatković solo-hornist vid Radioorkestern i Berlin, senare professor vid Stuttgart Musikhögskola, Mozarteum i Salzburg och sedan 2000 har han titeln som Horn Chair "Canon" vid drottning Sofias skola i Madrid.

Radovan Vlatković har som solist gästade orkestrar över hela världen och är även efterfrågad i kammarmusiksammanhang. Under åren 2000-2003 var han konstnärlig ledare för September kammarmusikfestival i Maribor, Slovenien.

2014 utsågs Vlatković till hedersmedlem, Honorary Membership of the Royal Academy of Music, London, en titel som endast 300 eminenta musiker i världen kan erhålla.

Radovan Vlatković spelar på ett horn av märket Model 20 av Paxman i London.

Uppsala Kammarorkester vill rikta ett stort TACK

till Kungl. Musikaliska Akademien och Sten Frykbergs Minnesfond
för stipendium till detta projekt.

Musik i Upplands kommande konserter

Söndag 26 mars 16.00

När kommer ängeln? Uppsala Kammarsolister

Petersson: Konsert för violin och stråkkvartett, Purcell: ur Fantasias,

Mendelssohn: Stråkkvintett B-dur

Sal B, Uppsala Konsert & Kongress

1 - 9 april Konsertkarusellen

Vocado, vokalgrupp som sjunger allt från visor och folkmusik till pop och jazz - alltid acappella

Tid och plats se: www.musikiuppland.se/konsertkarusellen

Lördag 1 april 16.00

Carte Blanche, Trio X och hemliga gäster

Restaurangen, Uppsala Konsert & Kongress

Arrangörer: Musik i Uppland, Uppsala Konsert & Kongress i samarbete med Musikens Hus Vänner

Söndag 2 april 18.00

Musik Direkt, regionfinal

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Torsdag 6 april kl 19.00

Mästerlig Zacharias

Uppsala Kammarorkester. Dirigent och solist: Christian Zacharias, piano

Martin: Études pour orchestre à cordes, Haydn: Symfoni nr 96 "Miraklet", Schumann:

Tre fantasistycken samt Introduktion och Konsert-Allegro op 134, Dvorák: ur Legender

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Torsdag 11 maj kl 19.00

Våryra Uppsala Kammarorkester, Paul Mägi, dirigent, Bernt Lysell, violin

Bartók: Violinkonsert, Sjostakovitj: Symfoni nr 1

Stora salen, Uppsala Konsert & Kongress

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemen-

samma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Orkesterassistent: Johannes Risberg 018-17 19 26, johannes.risberg@musikiuppland.se

Foto: Radovan Vlatković -B.Hrkac

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND